

Heinrich Biesenthal

Nobilioris Quaestionis Theologicae Pia Contemplatio Exacta Enodatio : Utrum Peccata Fidelium Aequae Ac Infidelium In Extremo Iudicio Sint Publicanda? Hoc Est: Num Pii Pariter Atque Impii, Et Quilibet In Specie Pro se in extremo Iudicio rationem redditurus sit Iudici totius orbis Jesu Christo de omnibus suis cogitatis, dictis & factis sive bonis sive malis, deq[ue] omnibus peccatis sive externis sive internis, manifestis sive occultis?

Rostochii: Rostochii: Hallervordius: Pedanus, 1617

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn737576480>

Druck Freier Zugang

H. Briesenthal.
R.-M. theol. 1677

NOBILIORIS QUÆSTIO-
NIS THEOLOGICÆ
PIA CONTEMPLATIO
EXACTA ENODATIO:

UTRUM PEC-
CATA FIDELIUM
ÆQUE AC INFIDELIUM
IN EXTREMO JUDICIO
SINT PUBLICANDA?

HOC EST:

NUM PII PARITER ATQUE
IMPII, ET QUI LIBET IN SPECIE PRO
se in extremo Judicio rationem redditurus sit Judici totius
orbis JESU CHRISTO de omnibus suis cogitatis, dictis
& factis sive bonis sive malis, deq; omnibus peccatis
sive externis sive internis, manifestis
sive occultis?

Adornata per

M. HENRICUM BIESENTHALIUM,
Ecclesiæ Fridland. Pastorem.

R O S T O C H I I

*Litteris Pedani, & are Hallerwordij luci
donata atq; dicata.*

ANNO CHRISTI M. DC. XVII.

1617

STRALSUNDENSIVM
PRESBITTERIO VENERANDO:
SENATUI AMPLISSIMO,

Gratiam & pacem per Christum.

QUæ mihi non ita pridem cum quodam mei ordinis viro doctissimo intercessit familiaris & amica conversatio, hunc quem videtis, Reverendi, clarissimi, doctissimi: Amplissimi item consultissimi prudentissimiq; viri, Domini ac fautores observanter colendi, hunc, inquam, peperit primitus qualemcunq; ingenij foetum ex ἀφ' ἑωσέως divini verbi semine conceptum; Cum enim inter illum, quem dixi, amicum meum, & alium quendam non vulgariter quoq; doctum necessarium suum, ἕτημα hoc: Num peccata fidelium æquè ac infidelium in novissimo die sint revelanda & ventilanda? esset controversum, altero affirmativam, altero negativam tenente; ac meum is qualemcunq; judicium expeteret, non modò coràm illud exposui, sed scripto quoq;, summam rei κατὰ πνευματικῶς καὶ ἀναστυφιαστικῶς pertractante, comprehensum ipsi communicavi.

Cum verò in signe hoc ἕτημα, ceu unum & primariam ex novissimis nostris assidue, juxta Syracidis præceptum, meditandis, ulteriori indagine ac disquisitione, dignissimum mihi videretur, priores de illo φερύδιαι, quibusdam horis successivis recognoscendas arripui, easq; ceu foetum adhuc informem, ursaram instar lambendo figurare, & in hanc qualemcunq; formam, privatae oblectationis.

nis ergò, refingère cœpi: quòd meum institutum cum
nonnulli amicorum intimi cognitum de meliori notâ com-
mendarent, & publicis typis hanc *αἰσχροειδίῃ* non indi-
gnam judicarent, coram iudicio mihi standum, & moni-
tis, quæ insuper addebant, parendum potius quàm relu-
ctandum ratus, in editionem (utinam auspiciatò) consenti.

Quod autem vobis, Reverendi, clarissimi, amplissi-
mi, prudentissimi viri, exiguas hasce pagellas dedicare, &
sub vestri nominis auspicio in lucem emittere non dubita-
rim, quid causæ subit, quidvè me moverit, haud immeritò
quæritis? Dicam igitur paucis: Movit mō permovit
me primùm jucundissimæ, quam nuper deductâ in ve-
stram urbem Ornatissimi & Doctissimi viri, Dn. LAUREN-
TII ROSTOCHII generi mei dilectissimi novâ nuptâ,
filâ carissimâ, cum quibusdam vestrum, ut amicis meis
quondam Academicis, ideoq; certissimis, suavissimis ha-
bui, conversationis jucunda recordatio: Deindè singu-
laris eorundem, ut & aliorum quorundam vestrum erga
dictum generum & filiam explorata & perspecta affe-
ctio, deq; ipsdem amicè complectendis, fovendis & pro-
movendis officiosa declaratio: Tum amicitjæ & bene-
volentjæ reliquorum vestrum, qui magni in oculis meis,
captatio, meiq; in eandem commoda insinuatio. Deniq;
prædicti generi & filijæ, qui domicilium sibi apud vos
elegerunt, sedemq; suam jam num (faxit Dominus, ut fau-
stè & feliciter) fixerunt, in vestrum omnium & singulo-
rum patrociniū & providam curam commendatio.

Hæc fuerunt, quæ quidvis aliud, sub novi hujus anni
auspicijs, quæ V. V. R. R. A. A. & D. D. fausta & felicia
precor & opro, loco strenæ, ne dum hoc chartaceum
munus (exile quidem, si *ἔξω* externum est pretio-
sum, si internum, materiamque ipsam, pondero-
sum item, si animum unde proficissitur, æstimare vo-
lueritis)

ueritis.) mihi ext orferint, vestrisq; RR. AA. & DD. con-
secratum obtulerint. Agite igitur, viri præclarissimi
viri præstantissimi, agite quæso, & quidquid hoc est mu-
neris chartacei, loco aurei & argentei (quandoquidem
illud deest) vultu sereno, animoq; placido & benigno
suscipite; mihi meisq; amicitia vestrae sacrarium pandites;
generum cum primis & filiam aliunde etiam vobis com-
mendatos, inter vestros numerate, locumq; illis aliquem
inter eos, quibus amicitia, favoris & benevolentia au-
ram adspiratis, haud gravatim relinquite, & animum vi-
cissim gratum & ad quævis honesta obsequia & servitia
quovis tempore promptissimum paratissimumq; à me &
ipsis expectate, idq; ut faciatis majorem in modum & eâ,
quâ par est observantia rogo atq; contendo.

Deus ter. Opt. Max. V V. R R. A A. & D D. omnes;
& singulas unâ cum totâ Ecclesia & Repub. florentissimâ
clementer regat, potenter regat, omniq; benedictionum
genere cumulet atq; beet, quò sua decens in coro, in fo-
ro, in thoro sit & *ἡ ἀρετὴ* in plateis vestris tranquillitas, in-
tra moenia vestra salus & prosperitas, utq; misericordia &
veritas sibi obviam procedant, justitia & pax se mutuo
exosculentur. Fridlandiæ Calend. Januar. Anno
Impuls. erit. IV DICIVM.

V V. R R. A A. & D D.

Observanter colens

M. Henricus Biesenthal.

23 NN

EYN O E Ω.

Nsignis admodum & jucunda est speculatio, homine Theologico imò quovis Christiano non indigna. Illud scilicet in solemni illo & universali extremi judicii non procul absens actu, peccata fidelium & piorum aequè ac infidelium & impiorum in disquisitionem & ventilationem sint ventura, ut p̄j non minus ac imp̄j rationem reddaturi sint judici, vivorum ac mortuorum **JESU CHRISTO** de omnibus suis cogitatis dictis & factis, sive bonis sive malis, deq; cunctis suis peccatis sive manifestis sive occultis, externis sive internis. Id enim numero non pauca, pondere non levicula s. scriptura testimonia baud obscure videntur affirmare, ut, quando dispensatorem illum iniquum Dominus rationem jabet reddere villicationis suae, Luc. 16, 2: quando Apostolus, DEum occulta hominum judicaturum Rom. 2, 16: unumquemq; nostrum pro se rationem DEO redditurum, Rom. 14, 12: Omnes nos manifestari oportere ante tribunal Christi, ut referat unusquisq; ea qua fiunt per corpus, pro ut gessit, sive bonum sive malum: 2. Cor. 5, 16: DEum illuminaturum abscondita tenebrarum & manifestaturum consilia cordium, 1. Cor. 4, 5: scribit, Quando regius vates, DEum cuncta qua fiunt, in judicium adducturum, perhibet, etiam omne occultum, sive bonum sive malum sit, Ecles. 12, vers. ult. Quando Daniel & Jobannes, libros aperios esse testantur, Dan. 7, 10. Apoc. 20, 12. Quando deniq; Salvator ipse, nihil esse occultum quod non sit manifestandum

433

Luc.

Luc. 8, 17. Et de omni verbo otioso homines in die iudicij rationem reddituros, Matth. 12, 36. haud dubitanter adseverat. Et si que sunt alia S. scriptura pronunciata his similia, quorum tanta videtur esse evidentiā, ut hinc moti nonnulli, manibus pedibusq; in propositi ἔπιτιμῶν affirmativam descendere, eamq; mordicus defendere non dubitent; præter enumerata sacri Codicis testimonia his etiam rationibus nitentes 1. Quod præses extremi iudicij Christus neminem inauditā causā sit absoluturus vel condemnaturus. 2. Quod non in malum sed bonum finem peccata fidelium sit publicaturus, non ad ipsorum nempe ignominiam et confusionem, sed ad commendandam potius DEI gratiam et misericordiam. 3. Quod deniq; vel propterea sanctissimorum etiam hominum peccata in sacris literis sint prodita et publicata.

Contra verò sunt alia non minus insignia et perspicua divini fœderis testimonia ac rationes, que ἀποκρίτως contrarium probant et pro negativa militant, quorum tanta itidem est οὐφύεια tantumq; robur, ut priorem affirmativam de ponte precipitare, negativæ autem palmam deferre videantur. Ultra ergò sententia prævaleat primasq; teneat, piā certè et accuratam considerationem meretur, imò jucundam speculationem suppeditat, verèq; Theologicam requirit meditationem cuiusvis etiam ἡλικίης Christiano necessariam, quippè que uniuscujusq; novissima, ad præceptum Syracidæ c. 6, 40. assidue meditanda, ob oculos ponit; que iudicij extremi ut Christianæ religionis articuli primarij ἀπόδειξις exhibet in ejuşq; cognitionem accuratorem perducit; que Christum iudicem cum germana sua indole et facie gratiosissima representat; que cunctos fideles et electos DEI filios non peccatorum sordibus amplius inquinatos, sed ab iisdem planè repurgatos ἀνευκλήτως, gloriosos, ἰοὺς ἡρώδης, et verè beatos introducit; que fontem uberrimum omnis solidæ consolationis aperit; que simul ad tempestivam seriāq; de peccatis penit.

penitentiam agendam; fomentum ad fidei *ἀνεσθητικῆς* fir-
 mationem; remedium ad vitam; calcar ad veros *ἀρετῶν* fructus
 edendos, ad vocationis munus diligentius obsecunda &
 fidelem DEO & Ecclesie operam navandam; nervos denique ad
 patientiam & tolerantiam in cruce & afflictionibus prestandam
 subministrat. Et *ὅλην* cuncta complectendo, quæ animum
 ab his terrenis ad Cælestia, à mundi hujus vanitatibus & inqu-
 ramentis, ad supermundana, ad incorruptibilia, ad incontamina-
 ta, ad divina avocet, eorumque singulari delectatione occupatum
 detinet, pascit, recreat, ipsique DEO conjungit.

Quæ cum ita sint, opera pretium me facturum existimavi
 si & ego in iutundam hanc & verè Theologicam speculationem
 oculos mentis accuratius intenderem, & horis succisive aliquid
 studij conferrem. Re autem in timore Domini paulò altius
 considerata & ad trutinam verbi divini appensa, non affirma-
 tivam *κατὰ* propositi, sed negativam ejusdem, veritati cæ-
 lesti magis consentaneam & orthodoxam deprahendi, quam
 etiam in presenti, *ἀπὸ* exercitij Theologici loco divina
 adiutus gratia defendendam suscipiam, firmissimis & apodicticis
 scripturæ fundamentis & rationibus demonstraturus: piorum
 & fidelium peccata in extremo judicio planè non revelatum au-
 ventilatum iri. Quo factò contraria sententiæ fundamenta
 paucis examinabo, veròque ab initio allegatorum scripturæ testimo-
 niorum sensu investigato & rationibus profligatis *ἀποδεικτικῶς* ejus
 conspiciendam dabò.

Iudicij præses tu clementissime IESU
 Eja fave, & Flatu suggere cuncta tuo.

Quia verò rem scire est eandem per causas cognoscere,
 placet in hujus quoque Theorematis contemplatione secundum se. Peccata
 viam causarum Efficientis, materialis, formalis & finalis prægre-
 di, & hinc demonstrationis nostræ fundamenta depromere. fidelium in
 extremo
 iudicio non
 Quo

Publicorum
in proba-
tur.
I.
A. causa
Efficiens.

Quod ad efficientem ergo & praesidem extremi iudicii constat fo-
re illum non Imperatorem Romanum aut Turcicum, non Rhoda-
manthum aut Minoa quendam servissimum, nec alium quempiam
sive ex Areopago Attico, sive ex Synedrio Hierosolymitano, sive
quocumque alio dicafterio accersitum; sed Dominum nostrum
JESUM CHRISTUM Ἰησοῦν, Immanuelem &
servatorem nostrum clementissimum propter peccata nostra
crucifixum & mortuum, propter justitiam verò nostram resus-
citatum: Hic enim constitutus est à DEO iudex vivorum &
mortuorum Act. 10, 42. huic pater tradidit omne iudicium Joh.
5, 22. per hunc iudicaturus est orbem in iustitia Act. 17, 31. Et
quidem non solum, quatenus est filius DEI ἀπόγονος τοῦ
δοῦτος καὶ καὶ ἀγαπῶντος ἡμᾶς Patris, sed etiam quatenus
filius est hominis & frater noster Joh. 5. 27. Unde quoties de
postremo suo ad iudicium adventu loquitur toties se filium homi-
nis, (ut & aliàs) indigitat. Matth. 16, 27. 28. 31. 26, 64. Luc.
21, 27. At verò is fidelibus & fratribus suis non est metuendus
iudex sed advocatus fidelissimus Rom. 8, 34. 1. Joh. 2, 1. Nan-
quid ergò is fidelium & clientum suorum detegeret & publicaret
peccata? Minimè verò; faceret enim, quod absit, contra
officium boni & fidelis advocati, cuius est tegere potius in iudi-
cio quàm revelare peccata clientum, eosquè non accusare sed excu-
sare ac defendere, non de peiori sed meliori notà commendare,
non redarguendo sed patrocinando causam eorum agere: Face-
ret contra naturam suam, quàm est ipsa charitas 1. Joh. 4, 8. & 16.
cujus est, universa delicta non aperire sed operire, non detegere
sed contegere, non revelare sed obvelare Prov. 10, 12. 1. Pet. 4, 8.
Faceret contra jus propinquitatis & fraternitatis Joh. 15. & 20.
Faceret contra datam fidem & promissionem suam, quàm sanctè
recepit se nunquam recordaturum ullarum iniquitatum quas
operatus est peccator ad se conversus Ezech. 18, 22. Faceret con-
tra mediationis suæ officium, & propria vineta caderet, hoc est,
non.

non tam aliena quàm sua ipsius peccata revelaret, sua, inquam,
 nõ operatione sed imputatione, siquidẽ peccata nostra per imputati-
 onẽ sibi appropriavit & sponte in se recepit, proq; ijs sufficientissi-
 mo doloq; persoluto satisfecit. Ipse enim vulneratus est propter i-
 niquitates nostras, attritus est propter scelera nostra, disciplina
 pacis nostre super eum, & livore ejus sanati sumus: Posuit
 Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum Esa. 53, 5. & 6.
 Ipse iniquos secum in mortem & sepulturam assumpsit, ut impie-
 tate illorum sepulta unã cum ipso resurrectionis ejus fruerentur
 beneficijs; quẽadmodũ ex proprietate lingua Sancta versiculi 9. di-
 cti cap. Esaia elicitur. Ipse est agnus ille D E I tollens, id est, por-
 tans & auferens, peccata mundi Joh. 1, 29. Ipse traditus est
 propter delicta nostra & resurrexit propter justificationem no-
 stram, Rom. 4. v. ult. Ipse factus pro nobis peccatam, ut nos fi-
 remus justitia in ipso. 2. Cor. 5. vers. ult. Hinc ipse exclamat:
 Ego sum, ego sum ipse, qui deleo iniquitates tuas propter me, &
 peccatorum tuorum non recordabor Esa. 43, 25. Ipse quoq; est ve-
 rum illud propitiatorium, per Mosaicum adumbratum Rom. 3,
 25. quod Hebraicẽ dicitur אֲשֶׁר־עָלָה operculum tegumentum,
 à כָּפַר quod est tegere, operire, abscondere, ut, sicut
 propitiatorium Mosaicum tegebat arcam faderis Exod. 25, 20.
 Ita CHRISTUS tanquam verum אֲשֶׁר־עָלָה propitiarium
 seu umbraculum tegat & abscondat peccata suorum fidelium in
 conspectu D E I & hominum; Revelando itaque peccata ipse-
 rum, nomen & omen hoc suum perderet, & , ut dixi, propria vi-
 metæ cederet. Deniq; faceret, quod absit, contra consuetum,
 sibi hætenus morem & praxin perpetuam, quæ, qualis sit, ex
 subjectis clarebit exemplis: Vide enim mihi perfidos illos profu-
 gos & perjuros discipulos, & inter hos antesignanum Petrum
 tribus vicibus Dominum suum passionis tempore, turpiter abne-
 gantem gravissimẽq; delinquentem, attamen cum reliquis disci-
 pulis seriõ respicientem, acerbeq; peccata sua desistentem! Quid
 autem

autem Christus à mortuis resuscitatus? Num Petro & collegiis
lapsus & peccata jam antè condonata exprobrat, aut saltem me-
morià repetit? Nihil minus; sed q. perpetuà eorundem à p^unsia
sancità, blandissimè illos excipit, pacem offert; dubitantes confir-
mat, contristatos firmà & solidà consolatione erigit. (Excepto
hoc unico, quod incredulitatem & cordis duritiem, quã abreptis
his qui viderant eum resurrexisse, non crediderant, neq. ut pec-
catum agnoverant, ipsis exprobravit, Marc. 16:14.) Imprimis
v. quàm suaviter Petram ad mare Tyberiadis demulcet, nullà
prorsus mentione lapsus gravissimi facta? Job. 21, 18. & seqq.
Num ergò hoc suum ingenium & morem in extremo iudicio exue-
ret? absit, hoc enim inconstantia foret & mutabilitatis, quàm
procul à se removet Malach. 3, 6. Ego Dominus, inquit, & non
mutor. Sed ulterius respice, & contemplare mihi Hiobum
illum, non jam patientem amplius, sed impatientissimum, & mi-
ris modis in DEum debacchantem & enormiter delin-
quentem. Quid ibi Dominus? agnoscens peccatum, cul-
pamq. deprecanti ad eò nihil peccatorum deinceps exprobrat aut
refricat, ut etiam patrocinium ejus contra amicos suscipere, & sup-
pressis malis, bona tamen ejus eloquia proferre, deq. meliori nota
commendare non dubitet, hunc in modum Themaniten illum E-
lipham compellens: Hiobi 42, 7. & seqq. Iratus est furor meus
in te & in duos amicos tuos, quoniam non estis locuti coram me
rectum, sicut servus meus Hiob. sumite ergò vobis septem tauros
& septem arctes, & ite ad servum meum Hiob, & offerite ho-
loc ausum pro vobis; Hiob autem servus meus orabit pro vobis:
faciem ejus suscipiam, ut non vobis impuetur stultitia: Neq. e-
nim locuti estis coram me rectam, sicut servus meus Hiob. Hac
Dominus; ubi non sine magna Emphasi eadem verba, quibus tan-
quam pro tribunali sedens, iudicium fert de Hiobo, dictaq. ejus
sua approbatione justificat, iterando ingeminat, argumento infal-
libili, se nihil amplius peccatorum ejus jam ante remissorum agno-
scere.

scire aut meminisse velle; eundemq; se futurum erga suos quoq;
 fideles in novissimo iudicio. Huc refer quoq; sibi, insignem
 illam dulcissimamq; de patre filij prodigi & perditii parabolam.
 Luc: 15, in qua vivam sui imaginem & germanam indolem erga
 peccatores resipiscentes tanquam in tabula depictam Salvator ex-
 pressit. Quid ergo hic pater? Num filium reducem & resi-
 piscentem objurgat? num delicta juventutis exprobrat, aut vel
 verbulo eorum recordatur? Nequaquam: sed contra potius, ob-
 vijs ipsum ulnis amplectatur, exosculatur, stolaq; prima, annulo
 & calceamentis exornatum lautissimo convivio excipit, imò fra-
 trem seniore propterea murmurantem & peccata fratris odie-
 se refricantem & exaggerantem compescit, & gaudere potius,
 fratriq; quod mortuus revixerit, perditus inventus sit, congra-
 tulari jubet. Quorsum hoc? ut intelligamus, Christum ceu
 patrem blandissimum filijs suis quantumvis in hac vita prodigis
 & perditis, vera tamen pœnitentia ad ipsum conversis, nulla
 quoq; peccata, quocumq; tandem illa nomine veniant in novissimo
 die exprobraturum, nec cuiquam, ut hoc facere ausit, concessurum
 esse &c.

Efficientem vidimus. Videamus nunc materialem, qua II.
 nobis non sunt impij aut infideles; de illis enim extra controver. A causa
 sium est, quod eorum peccata etiam minima sint publicanda & mat eriali.
 fatis excessus examinanda: sed pijs, sed fideles, sed electi & dile-
 cti DEI filij, eorumq; lapsus & peccata sive atrocia sive levicula,
 manifesta sive occulta, de quibus tamen in tempore gratie serio
 resipuerunt, Deoq; sunt reconciliati. Hæc Rhodus, hic saltus
 exhibendus. Horum itaq; peccata in extremo iudicio non iri
 publicatum aut ventulatum, sic demonstrare pergo:

Credentes non venient in iudicium teste servatore Joh. 3, 17.
 qui credit in me non iudicatur, & Joh. 5, 24. qui credit ei qui
 misit me, in iudicium non venit; quod non solum de condemna-
 tione, sed etiam de revelatione aut cognitione peccatorum est in-

telligendum, ut eleganter explicat clarissimus ille Rungius diffusus
in 2. cap. Epistole ad Romanos. Necessaria igitur consequen-
tie vi sequitur, peccata fidelium in extremo iudicio non esse publi-
canda aut discutienda; secus enim si fieret, veritas Christi labo-
raret, quod ἀδύνατον, & cogitare ἀπίστον.

2. Christo suffragatur Apostolus Rom. 8, 33. 34. in hac verba
erumpens: Quis intentabit crimina adversus electos DEI? DEUS est, qui justificat. Quis est qui condemnet? Christus est
qui mortuus est &c. Infero hinc, si nemo electos DEI accusa-
bit aut condemnabit, quis igitur peccata illorum, quos DEUS
ipse non modo insones, sed etiam prorsus justos in Filio pronun-
ciat, publicare aut examinare praesumat? O insignem μαρτυρίαν
& πρῶτον filiorum DEI! sed pergamus.

3. Peccata fidelium sunt hic remissa & deleta Psal. 32. 2. sunt
prorsus oblivioni tradita Esa. 43, 25. Ezech. 18, 22: sunt in profun-
dum maris projecta, ut nunquam inde protrahantur Mich. 7,
19: sunt tam procul a pijs remota, quam procul distat ortus ab oc-
cidente Psal. 103, 12. sunt sanguine Christi deleta, & è medio
sublata. Esa. 43, 25. Coloss. 2, 14. per mortem v. planè abolentur,
& ab his mortui penitus liberantur Rom. 6, 7. Imò ipsa etiam
radix peccatorum per destructionem & putrefactionem corpo-
rum fidelium in sepulchris planè extirpatur, ut quod seminatum
est in corruptione, surgat in incorruptione, quod seminatum est
in ignominia, surgat in gloria, quod seminatum est in infirmitate,
surgat in virtute, 1. Cor. 15, 43. Quod autem mors & corru-
ptio prestat in defunctis fidelibus, id ipsum prestat subita trans-
mutatio in his, quos dies Domini vivos apprehendet d. l. v. st.
& seqq.

Singula hac dicta singulas pariunt demonstrationes si in
formam syllogisticam redigantur: Sive enim τὸ πρῶτον vel li-
teram, sive secundum ἀπόφασιν accipiantur, parum interest quòd
ad summam rei, de qua agitur, quam nihilominus validissime
adstru-

adstruunt & confirmant: Sed instar omnium unicus hic
est syllogismus ex modò allegatis scriptura testimonijs concin-
natus.

Quicquid hic remissum & tectum: oblivioni traditum: in-
profundam maris projectum & demersum: longissimè remotum:
sanguine Christi deletum & è medio sublatum: per mortem de-
nigè & corruptionem planè destructum, abolium & extirpa-
tum est, id projectò in novissimo demum die in cognitionem &
ventilationem venire nequit.

Sed peccata fidelium seu Electorum sunt hic remissa, sunt
tectà, sunt oblivioni tradita, sunt longissimè remota, sunt sanguine
Christi deleta & è medio sublata, perq; mortem & corruptio-
nem tandem planè abolentur & extirpantur: Ergo in extremo
demum die in publicationem & ventilationem venire nequeunt.
Connexio majoris validissima est & evidentissima, si enim in-
lucem protraherentur fidelium peccata aut examini subicerentur
in extremo judicio, nullo modo essent aut dici possent hęc remissa
tectà, oblivioni tradita, remota, deleta, abolita &c. Minor sua
luce ex apertissimis supra positis scriptura testimonijs acquisita
lucet. Stat igitur firmo fato conclusio. Vel si mavis, brevius ita
arguo: Non Entis nulla sunt accidentia, nulla qualitates; Re-
gula est Logicorum verissima: Sed peccata fidelium in novissi-
mo die erunt non entia, quippè prorsus tectà, deleta, è medio sub-
lata, eradicata, abolita, annihilata & oblivioni tradita: Ergo
eorum nulla erunt accidentia aut qualitates; Et per consequens,
nulla eorum in extremo judicio revelatio aut ventilatio omgè dei
debet.

Huc quoq; non parum facit, quod Ecclesiam sibi Christus ex-
hibiturus est gloriosam, non habentem maculam aut rugam pec-
catorum aut aliquid hujusmodi, sed qua sancta sit & irreprehen-
sibilis Ephes. 5, 27. quod in hac quidem vita fit imputativè, per
imputationem videlicet justitiæ Christi fide apprehensa: post
hanc

hanc v. vitam in die restitutionis omnium etiam habitualiter per inhaerentem scilicet ipsi natura justitiam, & sanctitatem omnimodò perfectam, ubi sublata è naturâ radicis peccato, electi planè erunt sine rugâ & maculâ, ἀτέμνητοι & irreprehen sibilis, ἰμώϊοι γράδοι Matth. 22, 30. recipiã id, quod Christi merito ipsis impetratum & fide hic applicatum, est possidentes, & instar sponsæ gloriosissimæ sine omnibus peccatorum sordibus & navis in conspectum sponsi sui prodire gestientes Apoc. 19, 7, 8. c. 21. 2. & imaginem caelestis sui Adami portantes 1. Cor. 15, 49. Confer Psal. 45. v. 10. & seqq. Esa. 4. vers. 3. c. 61. v. 17. Apoc. 7, 9.

Atq; hinc est, quod triumphum quoq; agent non tantum de morte & inferno sed etiam de stimulo mortis, id est peccato planè tunc absorpto, abolito & annihilato, eiq; insultabunt in has voces lati erumpentes: Absorpta est mors in victoria, ubi est mors stimulus tuus? &c. DEO autem gratia, qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Jesum Christum 1. Cor. 15. 54. & seqq. Quæ omnia & singula meridiana luce clarius ostendunt nulla fidelium peccata in extremo judicio posse agnosci, publicari aut examinari. Quid? quod pijs sint futuri assessores in extremo judicio, simul judicaturi mundum seu impias gentes & angelos malos. Sap. 3, 8. Matth. 19, 28. Luc. 22, 30. 1. Cor. 6, 3. non ergò ipsimet judicandi aut de peccatis suis examinandi.

III.
A causa
formali. Fuit materialis. Succedit jam Formalis, quæ tùm ipsum extremi judicij actum, tùm canonem & normam secundum quam sententia judicialis erit pronuntianda, exhibebit. Quò ad actum novissimi judicij, illi à Christo ipso Matth. 25. ita descriptum habemus, ut curvòs vel leviter saltem attento clarissimè pateat, comparituros quidem aequè pios atq; impios coram iudice vivorum & mortuorum JESU CHRISTO, sed ita, ut mox ab impijs separentur pijs & ad dextram judicis collocentur, audituri, non peccatorum suorum publicationem aut ventilationem, de quâ ibi altum silentium, sed latissimum hoc judicis clementissimè

mi

ἄρα ἔσο ὦν ἡμεῖς: Venite benedicti patris mei, possidete regnum paratum vobis à constitutione mundi. Qua latissima & amicissima compellatione ab omni formidine iudicij, hoc est, revelationis & examinis peccatorum suorum liberati, solemniter aeterna vita haeredes proclamabuntur & inaugurabuntur. Ut autem toti mundo innotescat illos verè & re ipsa tales esse, quales ipsos Iudex proclamabit, benedictos videlicet patris & haeredes regni caelestis, producet ipsorum opera, non quidem mala (de illis enim in hac vita poenitentiam egerunt, ideoq; ipsis condonata sunt, & oblivioni tradita, imò prorsus deleta & abolita) sed bona tantum & misericordia potissimum opera, quibus Christum in membris suis esurientem cibaverunt, sitientem refocillarunt, exultantem susceperunt, denudatum vestierunt, aegrotantem inviserunt, incarceratum accesserunt, quibusq; ceu testibus, documentis ac testimonio illustribus in hujus vitae curriculo demonstrarunt, fidem suam non in nuda hypocrisi & gloriatione, secundum illud, Domine, Domine &c. sitam, sed verè vivam & per charitatem efficaciter operosam fuisse. Cum enim fides in Christum, quâ solâ justificamur & salvamur, non incurvat in hominum oculos sed soli DEO respectu sit obvia, iudicium verò futurum sit visibile, inq; totius humani generis oculos incursum, idcirco charitatis opera velut fructus & testimonium fidei in corde latentis necessario producentur & predicabuntur.

Quò ad tancōnem seu normam secundum quam iudicij extremi sententia pronuntiabitur, erit ea non humanae rationis iudicium aut lex civilis, quia non erit iustitiam civile; neq; secundum visionem oculorum, neq; secundum auditum aurium iudicabit. Esa. 11. 3. nec erit vox Decalogi, sit enim nemo hominum non modò peccatorum suorum publicacionem, sed aeterna quoq; damnationis sententiam effugeret, cum lex seu Decalogus omnia, (id est omnes homines & illorum opera) sub peccato concludat.

Gal.

Gal. 3, 22. Et maledictionis fulmen vibret in omnes sine discrimine, qui non perfectam ei obedientiam præsiterunt Deut. 27, 26. Gal. 3, 10. Sed vox Evangelij de servatore nostro JESU CHRISTO, extremi judicij norma erit, teste Apostolo Rom. 2, 16. Christus judicabit occulta cordium secundum Evangelium meum. Et servator ipse, sermo, inquit, quem locutus sum, ille judicabit eum in novissimo die Joh. 12, 48. Idem innuit Johannes Apocal. 20, 12. cum ait: Et liber alius apertus est, qui est liber vita; hic enim liber vita Evangelium denotat juxta quod judicabuntur pijs. Jam verò Evangelium in credentibus Et pijs nulla agnoscit aut examinat peccata, sed potius eadem tegit Et veste justitiae Christi aeternum tecta Et operta fore constanter promittit, juxta superius in causa materiali allegata testimonia. Quid? quod in hoc libro seu Canone sententia judicialis seu decisiva jam antè concepta Et Appropinquata expressa est, Joh. 3, 18. Qui credit in Filium, non judicatur, qui verò non credit jam judicatus est, quia non credit in nomen unigeniti Filij DEI; Et vers. 36. Qui credit in Filium habet vitam aeternam; qui non credit in eum, non videbit vitam, sed ira DEI manet super eum. Audis credentes in filium DEI non judicatum iri; Ergò nec mala ipsorum opera publicabuntur aut examini subjiçientur. Sed bona tantum; sicut contrà, infidelium opera producentur, ut hinc tanquam ex fructibus in oculos incurrentibus de arbore judicetur, Et sententia definitiva feratur.

IV.
A causa
Anali.

Hucusque Formalis. Restat Finalis, ad quam lustrandam omnino hinc descendimus. Causa autem finalis propter quam hoc universale judicium instituetur, est, desinente Clarissimo Lobeckio disput. 17. in Confess. August. ut DEUS se suamque, sapientiam, justitiam Et bonitatem pijs communicare Et felicitatem suam eis impertire possit, Et ipsius veritati, bonitati Et justitiae satisfiat, quae postulat, ut quae promissa fuerat tam bonis honorum, quam malis malorum operum merces, plena cuique reddatur, dicen-

dicente Apostolo: Omnes nos manifestari oportet coram tribunali Christi, ut reportet unusquisq; pro ut gessit in corpore siue bonum siue malum 2. Cor. 5. 10. Imò ut singuli piorum in amissam possessionem paradisi & vita aeterna restituantur, & in plenam possessionem omnium bonorum, quae Christus illis promeruit, collocentur, & ita perfecta iustitia, vita, laetitia, & gloria aeterna possessionem & fructum assequantur Matth. 25, 34. Rom. 2. 5. 6. 2 Tim. 4, 8. Apoc. 2, 7, Impij verò in gehennam & cruciatus aeternos abjiciantur Matth. 25, 41.

Hactenus Lobeckius. Efficitur hinc, impiorum quidem hypocrisis & scelera coram tribunali Christi detectum & examinatum iri, ob declarationem scilicet iusti iudicij divini, ut sic toti mundo de iustissima damnationis sententia, ejusdemq; executione iustissima constet; piorum verò non item, nulla enim hujus detectionis aut examinis causa exprimitur, nulla etiam deprehenditur, siue DEUM siue homines spectes. Quò enim ad DEUM, is non ex malis, sed bonis fidelium operibus producendis & gratis remunerandis gratis coronandis, veritatis, bonitatis & iustitia laudem ac gloriam reportabit, siquidem iustum est apud DEUM, ut ait Apostolus, reddere p̄is in hac vita tribulationem perpeffis, relaxationem in revelatione Domini JESU de caelo. 2. Thessal. 1, 7. Quò ad homines, ipsos scilicet fideles, horum non malis sed bonis operibus merces erit reddenda, horumq; non, ex malefactis ignominia, sed ex benefactis & fidei fructibus gloria erit revelanda, juxta haec disertissima Apostolorum D. Pauli & Petri testimonia. Pauli: Coloss. 3, 4. Cum autem Christus apparuerit vita nostra, tunc & vos apparebitis cum ipso in gloria. Rom. 8, 18. Statuo quod non sint condigne passiones hujus temporis ad futuram gloriam quae revelabitur in nobis. Petri: 1. Epist. 1, 7. ut probatio vestrae fidei multo pretiosior auro per ignem probato inveniatur (cedat vobis) in laudem & gloriam in revelatione JESU CHRISTI. Unde & Paulus novissimum diem nominat diem revelationis.

nis justi judicij DEI, qui redditurus sit unicuique juxta facta sua. his quidem gloriam & honorem & immortalitatem, qui perseverantes in bene agendo quarunt vitam aeternam Rom. 2, 5. 6. 7. Hinc jam puto satis superque constare, nullam omnino causam, ob quam peccata fidelium in novissimo die publicanda aut discutenda sint, posse ostendi. Cessante igitur causa cessabit utique effectus. Quod erat demonstrandum.

Atque haec pro confirmatione sententiae de non publicandis in extremo judicio fidelium peccatis in medium protulisse sufficiat. Quibus majoris illustrationis ergo adscribere placet quae praestantissimus Theologus D. David Rungius in caput 5. posterioris Epistolae ad Corinthios: & quidem ad illa verba: omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi &c. hunc in modum commentatur: Praesens testimonium Pauli ostendit, quinam sint judicandi: Omnes nos manifestari oportet; Non ergo tantum impij prodibunt in judicium sed etiam piij. Et quidem Paulus seipsum una includit pronomine addito. Hoc verò non videtur satis convincere cum assertione Christi Joh. 3. 18. qui credit in filium non judicatur. Job. 5. 24. Qui credit habet vitam aeternam, & in judicium non venit, sed transijt à morte in vitam.

Nulla verò in his dictis est contrarietas propter à μ. Π. Β. α. vocabuli; judicium enim quando in forensi significatione usurpatur in scriptura, interdum condemnationem significat, ut judicium mortis est vero huic, id est, sententia mortis dignus est hic. Jerem. 26. 11. Deinde ipsam causam cognitionem, qua fit in judicio Jer. 23. 35. Judicio contendam vobiscum. Tertio moderationem sive à μ. α. ε. υ. in executione latae sententiae. Jer. 30. 11. Castigabo te in judicio, hoc est, servato moderamine. Quarto denique significat actum judicij quo iudex & partes ad tractationem causarum conveniunt. Omnes igitur piij verè ac finaliter in Christum credentes non veniunt in judicium secundum tria priora significata: Nam à damnationis sententia liberati sunt Rom. 8. 34. Neg. illorum

pecc.

peccata venient in cognitionem aut publicabuntur in iudicio extremo, quia sunt deleta sanguine Christi Col. 2. 14. Deus projecit omnia peccata nostra in profundum maris - Mich. 7. 19. nec recordatur eorum amplius. Es. 43. 25. Neg. ulla poena pijs in extremo iudicio est metuenda. Ut enim peccata non sunt ventura in disquisitionem, ita poena simul omnes evanescent propter plenissimam Christi satisfactionem, quae tam culpa quam poena peccati plenè est expiata. Esa. 53. 5. Si ergo poena nulla, ergo nec moderatio earundem poterit habere locum.

Relinquitur quarta significatio vocis, secundum quam credentes & Electi dicuntur comparituri in iudicij extremi actu, locandi angelorum ministerio ad dexteram iudicis, ad audiendam publicationem sententiae, quae per vocem Evangelij in orbe iam ante sonat, nimirum: Venite benedicti patris mei & hereditatem adite regni parati vobis ab exordio mundi. Matth. 25. 34. Hactenus Rungius.

Jam porro dispiciendum, quid sibi velint contrariae sententiae fundamenta ab initio collocata, quidve in illis presidij sit repositum. Etsi enim prima fronte contrariam affirmativam haud leviter stabilire videntur, penitus tamen introspecta & accuratius examinata parum aut nihil pro ipsa facere deprehenduntur.

Responso ad dicta pro contraria sententia allegata.

Nam 1. Exemplum de iniquo dispensatore ad rationem reddendam protracto Luc. 16. est ἀνεπίδοτος, hic enim non de iniquis, injustis & male fidei dispensatoribus seu potius dissipatoribus, qualiter ille apud Lucam describitur, quaestio est: illi enim dubio procul accuratam malè administrata provincia rationem in extremo iudicio sunt reddituri: sed de fidelibus & pijs, qui serio id egerunt, ut omnia sua facta & totam Oeconomiam concredita administrationem Domino suo probarent, quibus retinuerunt fidem & bonam conscientiam. Hi quidem rationem reddent sua dispensationis, verum non quàm malè sed quàm benè ei-

Ad exemplum de iniquo dispensatore.

dem profuerint, quàm fideliter officio suo persuncti sint, & quàm benè talenta sibi commissa collocarint, ut Dominus rationem exigens, illam ut optime subductam suo calculo non possit non approbare, eosq; de benè administrata provincia pleno ore collaudare, & amplissimam remunerationem (gratis tamen) polliceri, uti similitudine fidelium servorum ipse CHRISTUS ostendit Matth. 25. 21. 23. Quando Dominum familias servos sua functionis rationes reddentes & benè consistentes, ita xpi i. d. sigillatim compellentem introducit: Euge serve bone & fidelis, quia super pauca faisti fidelis, super multa te constituam, ingredi in gaudium

3.
Ad dictum
Pauli Rom
14, 13.

Domini tui. In quem plane sensum illud etiam Pauli Rom. 14. 12. Quando de pijs & fidelibus sermo est, intelligendum venit. U-nus quisq; nostrum pro se rationem reddet DEO; ita scilicet, ut in examine illo consistere: DEOq; rationem exigenti, se suiq; maneris administrationem probare queat: Verba enim sunt intelligenda secundum subiectam materiam, ut in logicis docemur.

3.
Ad reliqua
dicta ex
Epistolis
Paulinis
Ecclesiaste,
Evāgelistis,
Daniele
& Apoca-
lypsi pro-
ducta.

Ex hac declaratione reliqua etiam dicta in contrarium allegata plurimam partem inclarescunt. Quando enim Paulus inquit, DEum judicaturum occulta hominum Rom. 2. Item omnes nos manifestari oportere ante tribunal Christi, ut referat unusquisq; &c. 2. Cor. 5. Item, DEum illuminaturum occulta tenebrarum 1. Cor. 4. Quando item Salomon, DEum cuncta qua fiunt, in iudicium adducturum, etiam omne occultum sive bonum sive malum, Eccles. 12. perhibet: Quando Daniel & Johannes, libros aperiendos esse testantur, Dan. 7. Apoc. 20. Quando Sator ipse, nihil esse occultum, quod non sit manifestandum Luc. 8. Item, de omni verbo otioso homines rationem reddituros in die iudicij Matth. 12. adseverat; Non hoc volunt, quod piorum aequè ac impiorum peccata in extremo iudicio sine manifestanda & examinanda, ut quidam per ἀνομιὰν τῶ ἐλέγχου, & errorē τῶ ἐπιπέπνευ, itere πᾶσι τὸ μὴ ἀπλῶς λαγόμενον paralogizant; Sed hoc saltem. 1. Quod iudicium illud futurum sit publicum & ma-ni-se-

nifestum adeoq; iustissimum, ideo enim revelatio iusti iudicij DEi
vocatur Rom. 2, 5. 2. Quia verò secundum uniuscujusq; fidem
& incredulitatem iudicabitur de persona, sitne iusta an injusta,
sitne in gratia apud DEUM an non, sitne vita an morti, celo an
inferno, saluti an damnationi aeterna adjudicanda, juxta expres-
sum illud salvationis ac damnationis decretum à Christo ipso pub-
licatum Job. 3, 36. Qui credit in filium, habet vitam aeternam,
qui verò non credit in eum, non videbit vitam, sed ira DEi ma-
net super eum. Item Marc. 16, 16. Qui crediderit & baptiza-
tus fuerit, salvus erit, qui v. non crediderit condemnabitur.
Quia igitur, inquam, secundum uniuscujusq; fidem & increduli-
tatem iudicabitur de persona in publico illo & iusto iudicio, fides
verò abscondita latet in cordibus, & hypocrita quoq; plurimum
de ea gloriabuntur Matth. 7, 22. Volunt predicta oracula, quod
omnes futuri simus manifestandi coram tribunali Christi; quod
abscondita tenebrarum sint illuminanda; occulta cordium reve-
randa, libri aperiendi, omnia hominum opera bona (nempe fide-
lium) & mala (puta infidelium non fidelium) in iudicium ven-
tura, adeoq; omnia peccata manifesta & occulta (hominum scilicet
imporum non piorum) in apricum producenda, haud certè
propter iudicem uero dyabolum, sed propter orbis totius testimo-
nium, evidentioremq; iustitiae divinae declarationem, ut nimirum
ex hac manifestatione totus mundus de uniuscujusq; fide, fuerit-
ne viva an mortua, vera an hypocritica seu nulla, iudicare & qui-
nam verè fuerint credentes, ideoq; dilecti DEi filij & benedicti
patris caelestis, aeternam mox vitam & gloriam beandi, qui verò incre-
duli & hypocrite, ideoq; maledicti & DEo exosi ac abominabiles,
in ignem aeternum mox & meriti precipitandi, palam agnoscere
queat. Et hinc quoq; est, quod non tantum de manifestatione
occultorum, de revelatione bonorum & malorum operam & e-
dicta allegata loquantur, sed finalis etiam sententiae promulgatio-
nem & executionem secundum opera sive bona sive mala futuram

esse pronunciant, ut referat, ait Paulus, unusquisque ea que sunt
per corpus pro ut gessit sive bonum sive malum 2. Cor. 5. 10. Item,
qui reddet unicuique secundum opera eius. Rom. 2, 16. suffragatur
Christus ipse Matth. 16, 27. Et Johannes, iudicati sunt, inquit,
mortui ex his que scripta erant in libris secundum opera ipsorum
Apocal. 20. 12. Secundum opera enim iudicium fiet ~~etiam~~ de fide,
qualis illa fuerit, vera an hypocritica? ~~impueros~~ vero de persona
ipsa, qualis illa sit, iusta an iniusta, & num premijs ornanda, an
vero penis plectenda sempiternis. Huc faciunt, que super alle-
gata paulo ante Apocalypseos verba notat Lutas Osiander insignis
ille Paraphrastes Biblicus: Recte inquit, ex operibus malis
damnabuntur impij, quia mali illi fructus arbores malas & e-
terno incendio dignos ipsos esse testantur. Eorum autem qui
penitentiam egerunt, & in Christum crediderunt, mala opera
non venient in illud iudicium, quia remissa sunt & Christi meri-
to tecta: sic enim psalmes ait: Beati quarum remissa sunt iniquita-
tes & quorum tecta sunt peccata. Psal. 32. 1. Ideo Christus eorum
peccata ipsis in die novissimo non exprobrabit, sed bona tantum
opera ipsorum producet, dicens: Esurivi & dedistis mihi manducare.
Matth. 25. 25. Quia bona opera testantur de vera fide in Chri-
stum, per fidem autem justificamur & solvamur. Hec Osiander.

His ita declaratis & ad oculum demonstratis, relinquitur
adversarij esse, quicquid de peccatis fidelium in extremo iudicio
publicandis & examinandis, accumulatione supra dictorum
sacre scripturae testimoniarum perperam intellectorem adseri-
tur.

4.
Ad ratio-
nem à fide
bono seu
ab utrius
ductam.

Et simul expirat, quicquid de bono hujus publicationis sine
de commendanda scilicet hoc pacto gratia & misericordia divina
adducitur. Nam non entis nulla sunt qualitates, nullus finis. Et
nonne, queso, exuberantius & abundantius divite bonitatis ac
gratie divine hinc promanant & conspicua sunt, hincq; magis
& melius commendantur, quod ita remissa & condonata esse
cre-

credentibus peccata statuamus, ut nunquam amplius eorum
 meminisse, & quasi nunquam perpetrata reputare,
 contra verò bona tantum ipsorum facta in lucem producere, pra-
 wissq; aeternis remunerare velit Dominus, nonne, inquam, hinc
 melius conspicitur magisq; commendatur gratia, bonitas & mise-
 ricordia divina, quàm si peccata priorum ante remissa, tecta, abo-
 lita, oblivioniq; tradita, de novo rursus, in conspectu totius mun-
 di patefactum & ad virum respectum iri censeamus? nonne hoc
 potius inconstantiae & mutabilitatis DEum argueret, quam ali-
 cujus gratia nomine commendaret, quod ita peccata remitteret,
 ita tegetet & oblivioni traderet, ut eorum denuò recordaretur,
 illaq; coram toto mundo patefaceret, cum tamen in verbo suo,
 nunquam illorum se amplius recordaturum, sanctè affirmasset?
 Nonne deniq; id odiosa potius exprobrationis quàm gratiosa con-
 donationis speciem pra se ferret? quod tanquam indecens etiam
 inter homines fieri prohibet Syracides cap. 3, & Si quis, inquit,
 serio respicit, noli ei peccatum admissum exprobrare. Ludit igitur
 hac ratio Elencho *neg. id pñ aliv is aliv.*

Neg. est ut vereamur, Christum dignos ex illis inauditâ cau-
 sâ quemquam vel absoluturum esse vel condemnaturum, ut con-
 traria sententia patroni errore *neg. id em ppev* decepti metuunt.
 Nonne enim iudex iste *καδιοϋωσης* est, exactè, quinam sint sui,
 perspectum habens, 2. Tim. 2, 19, & in individuo cognoscens nomi-
 natimq; oves suas vocitans? Joh. 10, 3, 14, 27. Nonne hypocrita-
 rum quoq; opera exquisitè cognita habet? juxta illud Apocat. 3,
 15. Scio opera tua, quia neg. frigidus es, neg. calidus, undè non
 opus ei fuerit secundum auditum auriam, id est, secundum allega-
 ta & probata judicare, & sententiam pronunciare. Esa. 11, 3.
 Nonne pratercà libri sunt aperiendi Apocalip. 20, 12,
 ex quibus, quid quisq; boni aut mali egerit, promptissimum erit
 cognoscere? Nonne deniq; iudex *καδιοϋωσης* omnia occulta
 cordium & tenebrarum, eo, quo supra dixi modo, est manifesta-
 turus, & tum bona opera fidelium, tum mala infidelium cen-
 tes.

5.
Ad ratio-
nem à pro-
prio ad-
juncto
seu officio
judicis
sumendam.

seculares vel fidei vel incredulitatis in conspectum totius orbis producturus, ut mundus universus iustitiae laudem ipsi tribuere cogatur, acclamando, justus es Domine & rectum iudicium tuum.

6.
Ad rationem à sanctorum exemplis petitam.

Quod verò tandem ad exempla sanctorum, quorum extans gravissimè etiam lapsus, & peccata enormia, non quidem ad ipsorum ignominiam & confusionem, sed ad commendandam potius DEI misericordiam & patientiam erga poenitentes, consignata, attinet, error est comparatorum sive parium, non enim hic militat eadem seu par ratio siquidem isti lapsus & peccata sanctorum, non propter ipsos sanctos, quibus à DEO remissa sunt & recta, sed propter alios similiter delinquentes & peccantes, sunt licetis prodita & memoria consecrata, ut & ipsi poenitentiam agant, & resipiscentes de gratia & misericordia DEI non differant, sed meditatione horum exemplorum bono sint animo certamque fiduciam concipiant, DEUM atque sibi ipsis resipiscens fore propitium, atque fuit Davidi, Monassa, Petro, Paulo, Maria Magdalena & alijs ad ipsum conversis peccatoribus; & aequè sibi peccata quantumvis atrociter condonaturum atque illis, uti Apostolus hunc finem & usum monstrat, cum ait: Rom. 15, 4. Quaecumque scripta sunt ad nostram doctrinam scripta sunt, ut per patientiam & consolationem scripturarum spem habeamus. Et hinc ipse proprium suum exemplum omnibus poenitentibus & in Christum credentibus ad consolationem proponit. 1. Timoth. 1, 13. & seqq. ita inquit: Ego prius blasphemus fui & persecutor & contumeliosus, sed misericordiam consecutus sum; quia ignorans feci in incredulitate. Superabundavit autem gratia Domini nostri, cum fide & dilectione qua est in CHRISTO JESU. Fidelis sermo & omni acceptione dignus, quod CHRISTUS JESUS venit in hunc mundum, peccatores salvos facere, quorum primus ego sum. Sed idem misericordiam consecutus sum, ut in me primo ostenderet CHRISTUS JESUS omnem patientiam, ad informationem (περὶ ὑμῶν, ad expressum

pressum, vidum & illustre exemplar) eorum qui creati sunt
ipsi ad vitam aeternam. Audis, cur sua ipse prodiderit peccata
Apostolus, cur se vocitarit blasphemum, persecutorem & contu-
meliosum, imò primarium peccatorem, qui tamen misericordiam
consecutus sit, nimirum propter alios peccatores quantumvis
grandes & sceleratos, ut illis instar vivi & maxime illustris ex-
empli esset, quod ipsa praxi de gratia & misericordia DEI erga
miseros peccatores predicaret, eosq; ad resipiscentiam & gratiam
DEI Christi, meritum amplectendum invitaret. Alia verò
erit ratio in extremo iudicio, ubi penitentia, & misericordia di-
vine adipiscenda non amplius erit locus, ideoq; finis ille, propter
quem debebant scilicet fidelium peccata manifestari, ibidem cessat.
Cessante verò fine, cessat id quoq;, cuius est finis, ut regula ha-
bet logicorum.

Hec sunt, benevole & Christiane lector, quae jam per o-
tium, divino mediante auxilio, de proposita insigni questione,
ac Theoremate Theologico, breviter consignare, tecumq; libens
communicare volui, ut pia contemplatione in ijs te oblectandi ma-
teriam, accuratius verò de illis meditando, & meliora
propediem adornandi, ansam tibi & occasionem subministra-
rem.

DEus ter Op. Max. sua caelesti nobis omnibus, qui verè fi-
deles & pijs perhiberi volumus, adsit gratia, ut tremendi illius
iudicij mox appropinquantis nunquam non memores, deposita
securitate profana negligentem iram & iudicium DEI, studiosissime
omnis generis peccata tam occulta quam manifesta caveamus;
delicto autem praecipiti & lapsi, seriam hic in tempore gratia &
die salutis penitentiam agamus, inq; timore DEI, fide, & pieta-
tis exercitio nos contineamus, & dum tempus habemus, bonum
operemur, officij demandati munia diligenter & fideliter obea-
mus,

D

mus,

mus. Oeconomia nostra rationes bene subductas habemus, Et
 namq; militiam militemus, retinentes fidem & bonam conscien-
 tiam, ut digni inveniamur, qui, qua ventura sunt impijs effu-
 giamus, intrepidog, vultu compareamus & consistamus coram
 Filio hominis, cum venerit in gloria patris sui, cum angelis
 suis sanctis, audituri non peccatorum nostrorum publicationem,
 sed letissimam hanc & exoptatissimam ad singulos nostrum
 directam $\omega\sigma\sigma\omega\sigma\omega\sigma\omega\sigma$: Euge serve bone & fidelis! in exigno
 fuisti fidelis, constitam te super multa, ingredere in gaudium
 Domini tui, Amen. Etiam veni Domine J E S U: Amen.
 Tibi cum Patre & Spiritu Sancto, benedictio & gloria
 & sapientia & gratiarum actio, & honor, & vir-
 tus & fortitudo in secula seculorum.
 Amen.

REVE-

REVERENDO AC DOCTIS-
SIMO VIRO,
DN. M. HENRICO
BIESENTHALIO,
Collegæ & Compatri su odilectiss.

S.

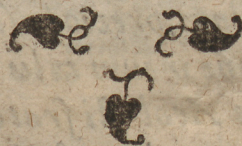
Haudquaquam haudquaquam, DEUS
Optime Maxime, nostras
Producat labe, ultimus ille dies;
Quas Sol - justitia consumsit, ut amula soli
Nostra salutifero corda nitore micent.
Cum video intactos nivium splendescere floccos,
Et restagnantis vasta barathra maris:
Candeo, sic, inquam, precioso sanguine Christi,
Et scelus omne meum talis abyssus habet.
Invide dispereas Acolasti frater, oranti
Fratris ut exprobras facta nefanda patri!!
Anellum, vestem, convivium & oscula cernis;
Quæ designavit crimina, nulla vides.

D. 2

Hic

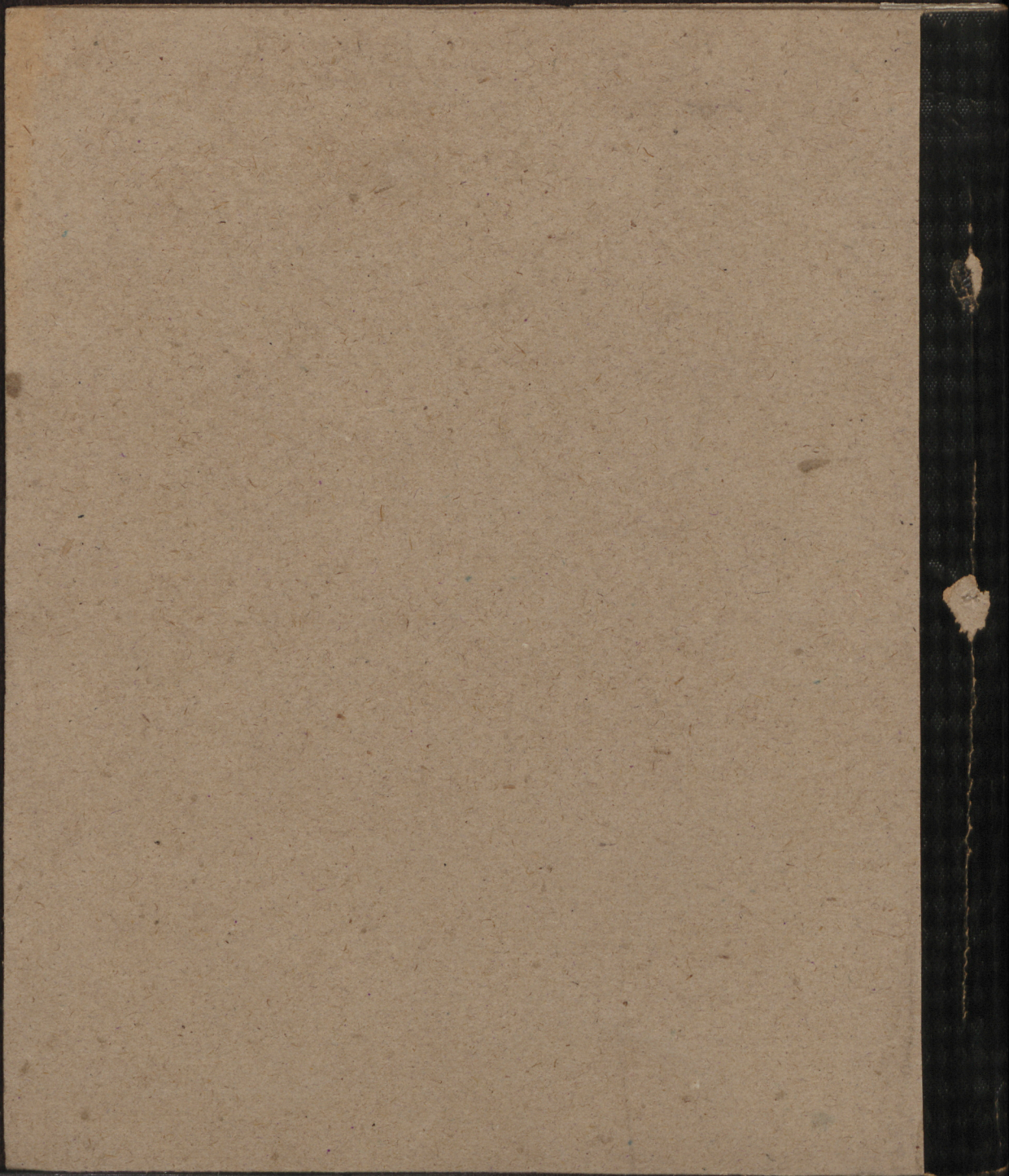
Hæc velut in puro speculi lavore nitescit
Propria venturi Judicis effigies.
Ista, B E S E N T H A L I, Ciceronis ab ore
          politus,
Theologæq; piè doctus in arte, probas.
Dumq; probas, dubiam reddis pro tempore
          mentem,
Dicere num quisquam doctius ista queat.
Nacte B E S E N T H A L I doctissime
          talibus ausis,
Queis pigra Livoris germina flere jubes.
SIC, M I C H R I S T E, tuo nos omnes san-
          guine mundes,
Ut videant faciem crimina nulla tuam.

M. Christianus Bœclerus
L. Mq; apposuit.

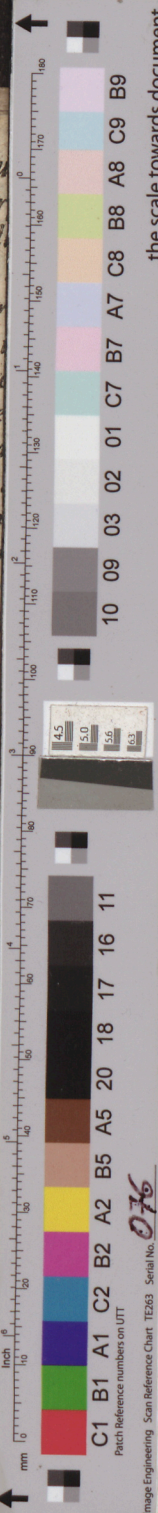

credentibus peccata statuamus, ut nunquam meminisse, & quasi nunquam per contra verò bona tantum ipsorum facta in laudibus aeternis remunerare velit Dominus, melius conspicitur magisq; commendatur gratia recordia divina, quàm si peccata priorum antea, oblivioniq; tradita, de novo rursus, in die patefactum & ad virtutum resectum iri ceptius inconstantie & mutabilitatis DEum cujus gratia nomine commendaret, quod ita tegeter & oblivioni traderet, ut eorum illaq; coram toto mundo patefaceret, cum nunquam illorum se amplius recordaturum Nonne deniq; id odiosa potius exprobratione donationis speciem pra se ferret? quod tanquam inter homines fieri prohibet Syracides cap. 8; serio respicit, noli ei peccatum admissum estur hac ratio Elencho neg. id est non estis is est

Neg. est ut vereamur, Christum diuina sa quemquam vel absolutorum esse vel conditae sententiae patri errori neg. id est non est Nonne enim iudex iste apud iudicem est, exspectum habens, 2. Tim. 2, 19, & in indignitatemq; oves suas vocans? Job. 10, 3, 14, 2 rum quoq; opera exquisitè cognita habet? Job. 15. Scio opera tua, quia neg. frigidus es, ne opus ei fuerit secundum auditum aurium, id est & probata iudicare, & sententiam prononare Nonne praeterea libri sunt aperiendi ex quibus, quid quisq; boni aut mali egerit cognoscere? Nonne deniq; iudex apud iudicem cordium & tenebrarum, eo, quo supra dixi iudex, & cum bona opera fidelium, tum ma

the scale towards document

horum
tare
re, pra
hinc
& mise
ta, abo
us mun
nè hoc
am ali
itteret,
aretur,
rbo suo,
masset?
sa con
etiam
quiens,
dit igi

ra cau
ut con
etunt.
sint sui
s nomi
ocritica
ocal. 3,
è non
allega
a. 11, 3.
20, 12,
im erit
culia
nifesta
ceu te
res

Ad ratio-
nem à pro-
prio ad-
juncto
seu officio
judicis
sumtama